

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	— — — — —	8	Kor
Félévre	— — — — —	4	"
Negyedévre	— — — — —	2	"

— Hirdetések árszabás szerint. —

Gyertyaszentelő Boldogasszony napján.

Ez a nap különösen emlékeztet az engedelmségre, a törvények tisztelére és ezek szellemében gondolkozásra és cselekvésre. Mert e pontban nagy baj van az egész vonalon; e fölött napjainkban éppen kell gondolkozni. Ugyancsak követeljük a magunk és vagyonunk biztonságát s még sem tartjuk tisztelben e kettőnek lényeges föltételét, a törvényt; fejtelenségre törekszünk s csakugyan fejtelenség is s nemtelen törekvés megfelelő büntetése; erre nagy számban szolgáltatnak bizonyítást a Franciaországban szükségessé vált csukros lefejezések és az oroszoknál a majdnem nap-tár szerint ismétlődő kivégzések.

Pedig van ez elszomorító jelenségnek is biztos orvossága, még nem is egyféle; rámutatok mindakettőre.

A társadalom létráján le- és följár két őrző angyal: a tisztelet és szeretet. Az alázatos tisztelet az alattvalót engedel-

mességében növeli és viszont a szeretet a fenébbvalót az alárendeltekhez fűzi. Így történik, hogy míg az alattvaló nemcsak fél a felsőbbtől, de tiszteli is őt, addig a szeretet által éltetett fenébbvalónak törvényes intézkedése, és rendelte üdítő harmatcseppek alakjában hull az alattvalókra a jótétemények tenger-özönével.

A törvény tisztelére feisleges példa Mária. Az evangéliumban szent Lukács leírása szerint (2, 22.) olvassuk: „Minekutánna elérkeztek Mária tisztulásának napjai, Mózes törvényei szerint Jeruzsálembe vivék Jézust, hogy bemutatassák az Úrnak.“ Mária erre nem volt kötelezve, mert a tisztaságnak anyját, aki a törvény hozóját szülte, e törvény nem kötelezhette és akit az Isten főangyala áldottnak köszöntött, annak nem volt szüksége a zsidó papok áldására. Ő példaadásul a törvényt mégis betöltötte. De boldognak is mondják Má-

riát minden nemzetségek, mint ezt az Irás föl is jegyzi. Mert a boldogság a törvény megtartásából fakad: tartsd meg a törvényt és élsz, mert a törvény megtart léged.

Alázatosság, engedelmség s ezek összekötő kapcsa a teljes tisztaság Nagyasszonyunknak fővonásai. Az alázatosság fölmagasztalta, az engedelmség az Isten anyját még a reá nézve nem kötelező törvény betöltésére is rábirta és a teljes tisztaság mindakettőre aranytiszta köteleket csatolt.

Alázatos engedelmség manap hol található? Ma alázatos valaki képmutatásból, engedelmes rütszolgaságból; de azután nem is feltűnő, ha nem mondják az ilyent boldognak a nemzedékek.

Gyertyát szentel az anyaszentegyház a mai napon. A gyertya világít. Jó volna, ha követnék is az emberek a világosságot a törvény megtartásával. Az a világosság jelképezi Istent, az örökkévalóságot, a hitet, az erényt, az életet, a sze-

TÁRCA.

Vissza Istenhez.

Midőn néhány évvel előbb egy nagyobb útazást tettem a külföldön, megtekintettem a bajor fővárost: Münchent is. Figyelmemet kétségtelenül első sorban a művészi tekintetben is értékes templomokra fordítottam. Nem hagyttam megtekintés nélkül a világhírű keptárt, és a többi nevezetes muzeumokat; de megtekintettem azt a hatalmas szobrot, melyet Schwandthaler szobrász mintázott és Miller Ferdinand öntött ércebe, s melyet Bajorország latin nevééről „Bavaria“-nak neveznek.

S mert talán e lap olvasói között lesz olyan is, ki e szoborról keveset vagy éppen semmit sem hallott, hát elmondom, hogy e kolosszális mű egy női alakot ábrázol, magassága, nem számítva a 9 méterrel nagyobb talapzatot, 20 m. 5 cm. Azt mondják, hogy a világon levő szobrok között a harmadik helyen áll. A szobor belseje üres és lépcső vezet a fejéig, hol

két pad van, magamfajtaú kisebb térmetű ember nyolc is kényelmesen elfér. Mint aki a külföld nevezetességeiből vajmi keveset ismerem, nagyon természetesen, — és nem is szegyenlem nyíltan bevallani — megbámultam és megcsodáltam Schwanthaler szellemének hatalmas munkáját.

És hogy elmondhassam, hogy én is ültem egy nőnek a fejében, lefizettem az egy márka díjat és szépen felsétáltam „Bavaria“ ónagsága fejébe.

Csakugyan két pad várt reám és én leültem, hogy kipihenjem magam, de azért is, hogy harminc méter magasból „Bavaria“ ónagsága nagy üveg szeméin keresztül szemléljem a gyönyörű panorámát mely élelem tárult. Láttam a nagyszerű dombokat hatalmas kupolákkal; láttam a nyüzsgő emberiséget a létért való küzdelemben forrongani.

És a mikor lejtöttem és újra megnéztem a nagyszerű szobrot, nagy és komoly gondolatok támadtak bennem.

Lelkemben megrendültem. Átfutotta egész lényemet egy különös mely érzés. Elgondoltam,

hogy míg az a hatalmas mű, az a holt bronz-tömeg örök időken át hirdetni fogja mestere nagy nevét, addig az ember, az isteni-szobrász legszebb, legremekelb alkotása, a végtelen Bölcseségnek e remekműve megtagadja alkotóját, Teremtőjét.

Mennyi halátlanság, mily nagyfokú gög és kevelység! Függetleníteni magunkat Attól, ki végtelen hatalommal rendelkezik felettünk! Nem a legduvább elfajulása a szívnek, melyből kihűlt minden hit, minden vallásos buzgóság?!
És, fájdalom! e szomorú jelenség óriási arányokban mutatkozik éppen közöttünk, katolikus hívek között.

Igaz, hogy nemi vigasztalásul szolgál az a tudat, hogy az önmagát értékelni tudó, létezésének miként- és miértjével tisztában levő ember érzi szívében egy felsőbb lénynek szükségképeni létezését és a hitelenség, a vallástalanság rendszeren csak ott kezdődik, hol az ember értékenek megítélésére a kesztyű, s no még a labbeli minősége szolgál irányadoul: az úgynevezett elegáns világban, vagyis azon körben, mely, mint egy nevezetes író mondja, a legma-

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 17.

... a legjobb hírnevnek orvendő és legrégebbi egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára...
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

retetet, örömet, a meg nem szünő boldogságot. Jó volna, ha kerülne mindenki a sötétséget, mely szomorú képe a gonoszoknak, a bűnnek, a pokolnak, a nyomornak, a halálnak és az örök kárhozatnak, melyek a törvény megszegésével együtt járnak. Jó volna, ha kiki a törvénszabta igazsággal szembe nézne s gyauút keltő, lesütött tekintetet senkire se vetne.

A ma szentelt gyertya mindenkit int, hogy a törvény tisztelésével a világosságban járjon azért, hogy egykor az örök sötétség reá ne boruljon.

Az öreg Simeon, mikor Mária a mózesi törvénynek engedelmeskedvén isteni szülöttét a templomban bemutatta, világosságnak mondja az isteni gyermeket, — oly világosságnak, mely majd bevilágítja a pogányság sötét éjjelét. A történelem be is igazolta a prófétai lélekkel mondott igazságot, mert isteni Mesterünk meg is világosította az egész világot s rövid idő alatt eloszlatta a pogányság sötétségét.

Ez a világosság magában véve máig sem vesztett fokából; ott ragyog lelki szemünk előtt sugaraival, ha mindjárt a véres Golgotha' ormain az elbizakodott önhittség néhány órára elhomályosítani s a fekete ármány kioltani törekedett is. És azóta, aki az Isten által akart s a törvény szentségével megerősített rend ellen tör, ellensége a krisztusi világosságnak s bedugja fülét, hogy ne hallja Izaías ajkáról: „Kelj föl, világosulj meg Jeruzsálem, mert eljött a te világosságod és az Úr dicsősége fölötted föltámadott.“ (60., 1.)

gasabb és legtisztábbt működni, azért nincsen feljogosítva, mert a keze és a szíve nem tiszta.

És ezek a liberális urak, kiket jogosan és helyesen atheistáknak, istentagadóknak nevezhetünk: nagyképűsködnek világot átalakítani törekvő óhajtaikkal és vágyaikkal, de ugyanakkor feledik, hogy minden igaz törekvésnek egyedül alapja csak Attól származhatik, aki uralkodik minden felett, akinek akaratától függ minden emberi akarat érvényesülése. Valódi tudós, nemesen gondolkodó fő esztelenségnek, balgaságnak tartja lerombolását az Istentől való függésnek, amit pedig óhajt a szív és helyesel az ész.

Nincs Isten! jelszóval kezdik meg azt a harcot, melyet megzavart agyuk indít az ég és föld alkotója ellen, elszakadást hirdetve attól, kinek egyetlen szavatól függ a lét vagy nem lét; attól, ki miként egyedül volt teremője az összes létezőknek, úgy egyedül-lehet fentartója és kormányzója az egész világnak.

Az ilyeneket méltán nevezhetjük a pogányság modern keresztes lovagjainak, — melleleg megjegyezve, hogy a keresztet nem mint a középkor lovagrendjeinek tagjai mellökön, hanem valahol, talán a hátukon viselik — akik hadjáratot indítanak nem ugyan a hit megvédésére, hanem ellenkezőleg a hit és vallás ellen; akiknek törekvése nem a kereszt visszahódítása, de lerombolása a legszentebb jelvénynek: harc a kereszt ellen! Mily szerencsétlen lovagok!

A törvény nem tisztelése szomorú képét veti előre, úgy annyira, hogy ha kérdezzük, vajjon eddigi romlásunk, lelki ingatagságunk, a balvélemények és szenvedélyek, a partharcok oly vastag homályából társadalmi életünkre csillamúik e némi derű fénye — sajnos — nemmel kell felelnünk, míg a társasélet meghasonlott viszonyban él a törvény Alkotójával, ki azt a keresztény hit igazságainak sziklaalapjára építette, — nemmel kell felelnünk, míg egyesek és testületek a törvény megvetésével eldobják maguktól önfentartásuk csalahatalan föltételeit, saját gyengeségüknek isteni támaszát, fölfuvalkodva elpártolnak a természetfölötti rendtől, s a természeti, földszagú erők koldusbotját veszik kezükbe s kerülük az égi jel lángoszlopát, a világ világosságát s végül is a reménytelenség, sőt kétségbeesés meredekjein hanyat-homlok buknak alá.

Bárcsak szűz Anyánk magasztos példája minket is sarkalna a törvény s legkivált az anyaszentegyház törvényeinek megtartására. Mária a tisztulás törvényének önként vetette alá magát. Máriának lelki tisztulásra nem volt szüksége; közlünk pedig senki sincs az alól felmentve, mert mindnyájunkra kiadott a bűn s azért kötelességünk a tisztulás törvényét megtartani s a bűn megbocsátásának nagy szentségéhez járulni.

Mária azt szülte, ki maga mondta: „Szelid vagyok és alázatos szívű“, azt, ki engedelmes volt mind halálig, — azért Máriában is az alázatos engedelmség ünnepele diadalát.

Mily hiú és hasztalan törekvés, megsemmisíteni akarni Istent, aki kiolthatlan módon belevéste létezésének legnagyobb és legtisztább bizonyítékát az emberi szív legmélyére.

Hisz való igaz, hogy az ember az igazat, szépet és jót keresve, ellenállhatatlanul törekszik a végtelen felé és ezt a törekvést nem a poezis köitötte, nem a fanatizmus találta ki, nem hiú ábrándképe a fántáziának, hanem természeti törvény, mely alól senki sem emancipálhatja magát megtorlás nélkül.

Az ember tragédiája minden népek egybevágó ós hagyománya szerint akkor kezdődik, mikor ezt a törvényt lerontani akarja, mikor elszakadást hirdeti Istentől. Az emberiség egész története lényegében nem más, mint vallástörténet, vagyis Goethe szerint a hit és hitetlenség küzdelme egymás között.

És az említett modern lovagok ezt a harcot élesztik, jelszóval hangoztatva az úgynevezett moral függetlenséget, vagyis azt az autonómiát — önkormányzatot, mely szerint az ember önmagát kormányozza, függetlenül minden isteni törvénytől, gondolatban, szóban és akaratban.

No hát nem divatos hóbot ez? Ha szabad egy hasonlattal élnem, hát bizony ezek az önkormányzó urak olyanok, mint a makrancos ló, mely nem akar zabotlálni, nem engedelmeskedik gazdája parancsának, sőt sokszor a nem épen barátságos vesszőfigyelmeztetésnek sem, és úgy tesz, miként durva ösztöne kész-

A törvény megtartásához is e kettő kell: alázatoság, engedelmség, melyek arra indítanak, hogy a törvényben Annak akaratkifejezését lássuk, kit lehetetlen nem szeretni.

Nem is annyira a törvények gyártására van szükség, mert a sok orvosság nagy betegséget tételez föl s a sok törvény is sok bűn miatt van, — hanem nagy szükség van a már meglévő törvények betartásához jó érületre. Ne törekedjünk azért függetlenségre, ne csengjen fülünkben a szociális anarchizmus szirén hangja, mert a törvénytől való függetlenség után törekvés vélt szabadság helyett rút szolgáltságba dönt. Az angyalok közül sokan igyekeztek magukat függetleníteni, s a pokol fenekére jutottak; ós szülöinket a függetlenség utáni vágy tette függővé a gonosz lélektől s a fejletlenség óhajta a törvénszegő későbbi fájó sohajta testvérek; míg a törvény tisztelése és betartása ideiglenes és örök jólétünknek szilárd biztosítása.

Hassunk tehát oda, hogy a templomban ma bemutatott isteni Báránynak ragyogásánál lássuk az Úr kijelentését: „Nem azért jöttem, hogy elrontsam a törvényt, hanem, hogy azt tőkéletesítsem“, s hallván ezt, mi is a szerint eszelekedjünk.

Dr. Vass A.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollaal és pénzünkkel az egyházmegyénk érdekeit szolgáló ezen egyet- len lapunkat.

teti: megáll és rugdalózik. Ilyenek a moral függetlenség moder lovagjai is, kik megállapodnak az igazság kutatásában, véges eszköz hamis okoskodásának felülve, elkezdenek rugdalózni minden ellen, ami szent, ami isteni.

Ám e modern lovagok, kik a hitet és valást az ész és tudomány által akarják pótolni, hiába való munkát végeznek, s feledik, hogy a bölcsesség kezdete az Úr felelmé.

Nem az ést, de a szívet kell megneemesíteni; mert a gyilkosnak, ki embertársa életére tör, szörnyű vágya nem az észben, de szívében fogamzik meg; a folvajnak, ki más vagyont rabolja el, gonosz kívánsága nem az észben, de szívében kezd fontolni terveit; a rágalmozónak, aki embertársa becsületében gázol és viperaként mártja méreggel telített nyelvét embertársa hirnevébe, galád szándéka nem az észben, de a szíven kezd gyűjteni a gyilkoló mérget; a hamisan esküvőnek, aki talán egy-két fillérért kész még jóbarátjával szemben is hamis tanuskodásra, alávaló munkája nem az észben, de a szíven szövi terveit. Igen, a szív az a mely parancsol, a kez a mely gyilkol, a nyelv a mely rágalmoz és a többi érzékszervek, melyek nemtelen munkát végeznek, csak engedelmeskednek a parancsoknak.

Nemes szíven nemes érzelmek honolnak, mig az elfáult, eldurvult szív érzéketlen minden iránt, a mi szép, jó és nemes. A szívet pedig holmi nagyhangú frázisokkal, észbontó tudománnyal megneemesíteni nem lehet. Szentéllé-

A metely.

Irtá: Dressler Ferenc.

A „Budapesti Hírlap“ 1909. évi január hó 21-iki számában, a napbihérek című rovatában a következő sorok láttak napvilágot:

(Nick Carter bandája.) A szegedi rendőrséget olyan bűnügy foglalkoztatja, melynek hősei szegedi kis diákok, a kiket a Nick Carter-féle detektív történetek zavartak meg. Itt van már az ideje, hogy ezeknek a lélekrontó füzeteknek az árusítását megtiltsák. A Nick Carter szegedi áldozatainak esetét a családokra való kíméletből és részvétből, csupán nevek említése nélkül, de az összes ismert körülmények felsorolásával közöljük tudósítónk hiradás nyomán. A szegedi III. kerületi polgári iskola harmadik osztályának három növendéke szövetkezett, hogy pénzt szerezz, elutazik Fiuméig, ott hajót vásárol és ezen a hajón Indiába megy. A három diák furfangos tervet eszelt ki a pénzszerezésre. Nem létező tanárok nevére hamisított levelekkel a vakok intézetének gondnokságától gyűjtőleveket szereztek, a melyekkel házról-házra kiléncseltek. Az iver gyorsan teltek meg az adakozók névsorával és a kis diákok zsebében csörögtek a koronások. Otthon a szüleiknek azt hazudták, hogy kisebb diákoknak pénzért leckét adnak. A fiúk egyike a pályaudvarokon az utasoktól is gyűjtött a vakok részére. Az egyik diák szülei nevére a kereskedőtől apró kölesönöket vett föl, másik fiú atyja nevére az egyik boltból kenyéket vásárolt. E közben lázasan készülődtek a nagy útra. Magassarku cipőt csináltattak, albuszt szereztek, alárcot, köpenyt, töröket és revolvereket vásároltak. Az egyik fiú delutánonként eljárt egy lakatos műhelyébe, a hol a mesterségét tanulmányozta, a másik fiú pedig a kaszárnyába járt, a hol a fegyverrel való bánást tanulta meg. A banda egyik tagja, a pénztáros a közös szerzeményből tíz koronát elsikkasztott. A hiányzó összeg miatt a banda tagjai összeverekedtek,

összekarmolták, sőt pofonokkal is megtisztelték egymást. A pénztáros ezek után nem mutatkozott többé a barátai előtt. A rendőrség ma jutott tudomására a tizenhárom éves fiúk üzelmeinek. Két fiút föl kísérték azonnal Salamon Gyula dr. alkalmatványhoz, aki a kihallgatás előtt a fiúk iskolakönyveit nézte át. Az iskolakönyvek között ott találta a Nick Carter több füzetét és egy hülye rémregényt, a Véraldozatot. A harmadik kis diák megszökött. Nem tudják hol, merre bujdosik. Salamon dr. alkalmatvány tudósítónknak azt mondta, hogy a két fiú szánonramiméltó áldozata a Nick Carternek. Ők nem bünt akarják elkövetni, hanem, mint mondták, nagy dologra törtek, a miből nyilvánvaló, hogy megzavarta őket a Nick Carter.

Nem lesz haszontalan időpazarlás, ha jelen alkalomkor röviden a ponyvairodalomról s annak káros hatásáról foglalkozunk.

Magyarországon gomba módra szaporodnak a ponyvairodalmi művek, amelyek úgy erkölcsileg, mint szellemileg rontják az embert, megfertözik lelkét, kiirtanak az emberből minden jót, nemeset. Metely a ponyvairodalom, amely kitépi az embertől a hit, az erkölcs, a vallás palántját, állatá teszi az embert. A ponyvairodalom neveli a bűnöst, a ponyvairodalom révén szaporodnak évről-évre a lopások, az erkölestelenség útjára tértek nagy számai, a gyilkosságok, a rablások. Elég az az egy eset, amelyet egész terjedelmében közöltem, mely beigazolja, hogy a ponyvairodalom metely, méreg, mivé neveli az apróságot, a tanuló ifjúságot.

A Nick Carter, Nobody, Buffaló-Bill, Detektív-Kronikák című ponyvairodalom termékein kívül még számos erkölestelen füzetek, könyvek, lapok is vannak, melyeknek szerzői sok pénzt harácsolnak össze, de annál több kárt okoznak az olvasók között, amennyiben erkölestelenséget, bűnt vonnak maguk után.

Nem lesz érdektelen, ha egy-kettőt megemlítünk, figyelemzetésül a keresztény katolikusoknak, hogyha kezükbe akad ezek közül egyik vagy másik: dobják el utalattal vagy

égessek el. Ime a diszművek: Fekete misék (papok és apácák bűnei). Irtá: Egy kiugrott szerzetes: Sötét bűnök, Egy urileány vallomásai; M-me Chaylom útlelete, (Egy pesti szalon titkai); A gépiro kisasszony, (Egy irodista leány vallomásai); Nagyvárosi erkölcsök, (Budapesti szexuális élete); A szalad szerelem; stb. Továbbá a hetenként megjelenő: Fidiibusz, Magyar Figaró, Kis Élezlap. És ezek a ponyvairodalmi termékek fogynak nagy mennyiségben, gazdaggá teszik az ilyen művek íróit és kiadóit.

Keresztény testvéreim! Ha olvasni akarunk, ha unalmas óráinkat elüzni akarjuk, nem találunk kellemesebb szórakozást a lélekre, a szellemre nemesebb eselekvést és dolgot, mint ilyen erkölestelen, rossz útra vezető olvasmányok olvasását? Hisz a katolikus kereszténységnek is vannak gyönyörű irodalmi termékei, amelyek növelik az emberben a hitet, az isten iránti szeretetet, a vallásosságot, az emberben erős hitének minden nemes iránti érzést. Vagy kihalt szívénykből minden nemes iránti érzésünk? Oh, keljünk fel mély álmainkból, mert keserves lesz az ébredés!

Ha már a ponyvairodalom egy-két faját elősoroltam, köteleességemnek tartom jó keresztényhez illően elősorolni egy pár katolikus folyóiratot, lapot, annál is inkább, hogy pártoljuk, legyünk lelkes hívei a katolikus irodalomnak.

Erdélyi Öltáregyesületi Lap (megjelenik havonta Gyulafehérváron, ára: egész évre 2 korona); Katolikus Háziasszonyok Lapja (megjelenik évente tiszser; kiadja a Katolikus Háziasszony Szövetség. Szerkesztőség: Ujpest, Boeska-utca 1., előfizetése: tagoknak egész évre 1 korona, nem tagoknak: 2 korona); Közmulvelodes (hetenként egyszer: esütörtökön jelenik meg, Gyulafehérváron); a Kalocsán havonta megjelenő: Jezus Szentéges Szive Hirnöke s ennek melléklete: Mária Kertje; a Győrött megjelenő: Nagyasszonyunk, (Női Mária Kongregációk Lapja; egész évre 4 korona) stb. Itt vannak a különböző szentbeszédék,

kell azt átalakítani, átvarázsolni, melyben Isten lakozzék és akkor lecsendesül az és megnyugszik haborgása. Az ész pedig ki kell tanítani, hogy megértse és elismerje, miszerint a szív bekejét a nyugodt lelkiismeret adja meg, és hogy miként a rossz lelkiismeret nem képes megnyugtatóni a világ minden dicsérete, magasztalása, úgy a jó lelkiismeret sem képes túlkialtani a világ minden ócsárlása, rágalmozása. Így azután képes lesz a szív magasabbra szárnyalni, nemesebben dobogni; mert ha érezzük szívünkben minden eselekedetünk tisztaságát, megnyugszunk még akkor is, ha aaptalan vádak miatt súlyosan kell megszenvednünk. A szenvedés elviselése könnyebb, ha lelkiismeretünk megnyugt, s ha tudjuk azt, hogy ártatlanul szenvedünk meg nem érdemelt büntetést. Hasztalan tehát minden törekvés, mely az emberiség megnyugtására irányul, ha a szívet, minden érzelmek forrását meg nem nemesítjük. Innen van, hogy például a szabadkömívesség, mely a humanizmus leple alatt építeni akar, rombol, dönt mindent, mert nem akarja felépíteni a szív oltárát, melyen trónoljon az Isten. Igen, a szabadkömívesség legénykedés, ha szabad egy hasonlattal éneim, hasonló a csúfnőhöz, ki rutságát arannyal átszőtt selyem fátyollal takarja el. Le kell rántani azt a fátyolt, lássuk nyíltan, mi rejtezik alatta. Le kell tépni a humanizmusnak azt az álarcát, mely csak arra jó, hogy szemfényvesztő módon neki rontson a kath. vallásnak és letépeje, lehervassza

az emberiség szívéből a hit legszebb erény virágait. Szabadkömívesség jó urak! Nem letiporni, nem letaposni, de ápolni, nevelni kell a szív erény virágait, ha azt akarják, hogy fennszóval hirdett humanizmusuk megteremje az igaz gyümölcsöt. Mit is mond a költő?

„Szegénynek drága kincs a hit,
Túrni, remélni megtanít.“

Ha a szenvedésben jajgató szerenesétlentől elveszik az utolsó vigasztalást: a hitet, akkor hiába minden munka. Nem nevelhetünk megnyugvó, békétűrő, sorsával megelégedett emberiséget, ha sáros lábbal összetiporjuk az erény virágait, melyek a szívben tenyésznek, s melyek nélkül holt tömeg, érzéketlen anyag a szív, mely csak épen hogy dobog, de az embert éltetni már nem képes, mert sívár, pusztá az. S lehet-e gyümölcsöt kívánni az elszáradt faról? Lehet-e társadalmi rendet, erkölcsös társadalmat kívánni, ha a társadalmat alkotó emberiség szíve elszáradt, elpusztult, kihült? Beleplántálni a szívbe a vallás, a hit, az erkölcs illatozó virágait, hogy az a szív éljen, akkor lesz erkölcsös társadalom, lesz békés polgárság, mely tudni fog hiúni, remélni és szeretni. Enélkül hiába való minden törekvés! S igazán szomorú képét tünteti fel az állami életnek, mikor a vallás féltretevéssével vagy legalább is ignorálásával az emberi gyarlóság ellensúlyozása és orvoslása végett a törvénygyártás remédiumához nyulnak. Nem sok orvosság kell a

nagy betegnek, hanem eltávolítani a betegség gyógyszerét. A nagy beteg társadalomnak is csak egy gyógyszerre van szüksége: visszavezetni Istenhez, felemelni a lelket a vallás szárnyain, hogy összelelkesszék Istennel! S mégis korunk modern felvilágosultjai Istent akarják száműzni a beteg társadalomból, megfedelkezve egy jeles írő mondásáról: „a vallás felemeli a nemzeteket, a vallástalanság szegényekké, nyomorultakká teszi a népeket.“

Valóban, el kell ismernünk, hogy bármi volt legyen ez, ami a hajdan hőseit és nagyjait Istenre vagy istenekre utalá, annyi bizonyos, hogy minden vállalataikban, törvényeikben s politikai alkotásaikban azon alapelvből indultak ki, hogy a népek erkölcesire és akaraterejére döntő befolyást gyakorol a vallás: hogy csak ott van személyes biztonság, általános jólét és béke, hol erkölcs van, hol nem az ész, de a szív uralkodik.

Ez volt alapja a katolikus Magyarországnak és mi felemelt fövel mondhatjuk: őseink szívükben a hittel alkoták e hazát, melyet ha kard szerzett is meg, de a kereszt tartott fenn!

A nagy I. Vilmos német császár abból az alkalomból, hogy az akkor még trónörökös, a mostani II. Vilmos császárt a postdami első gyalogos-gárda ezred hadnagyává nevezte ki, fiának egy tisztí kardot adott, a kard pengéjére e jelmondat volt belevésve:

„Bizzál az Istenbe és bátran védj magad,
Igy a dicsőség és hír, mindig veled marad.“

egyházi könyvek, melyek mind-mind csak nemes dologra tanítják az olvasót az embert.

Keresztény testvéreim! Mutassuk meg, hogy tudunk lelkesedni nemes eszmékért, ideáért! Mutassuk meg, hogy nem hagyjuk magunkat félrevezetni, nem hiszünk azoknak az írónak, akik alszenteskedés köpenye, alárcs alatt félre akarnak vezetni, kigyó képeben büjt Sétán szerepét játszani. Gyermekeink kezében ne engedjünk ilyen könyvet, lapot, mert a gyermek hajlama könnyen a rossz felé hajlik s akkor a szülő issza meg annak a levét, mert csak a szülő okozza a hibás nevelés végét, hogy gyermeke rossz útra tert, gyermekéből büns lett.

Mi pedig felnőttek járunk elől a jó példával, mi legyünk az utmutatók, vezessük az ifjúságot a jóra, öntsük szíveikbe a hitet, az Isten és felebarát iránti szeretetet s akkor nem lesz okunk félni: Istenem, mi lesz gyermekemből, nem hoz szegényt fejemre?

Legyünk ellenségei a ponyvairadalomnak. Minden ilyen könyvet, füzetet dobjuk a tűzbe, hadd égjen el, nehogy az ember lelke legyen áldozata az ily férc munkának.

Legyünk barátjai a katolikus eszméknek minden jókat hirdető lapnak, folyóiratnak, könyvnek; mert ha ezt tesszük, úgy meg lehetünk győződve, csak jó és nemes lehet ennek következménye.

Ismételten: legyünk hűvei a katolikus sajtónak, vagyis pártoljuk, támogassuk anyagilag, erkölcsileg, szívvel-lelkekkel a katolikus sajtót.

Vigan megyünk tönkre.

Farsang van, a régi pogány korszak maradványait, ronesait nem tudjuk eltüntetni soha, a farsang is a visszaszorított múltból táplálkozó szokás töredéke, melyet az úgynevezett haladók szoktak kiüríteni fenéig rendszerint. E haladók között sajnos katolikus vereink veszik ki részüket leginkább a farsang nyújtotta vigalmakból abban a tudatban, hogy a szent bőjti idő

Mert ki tiszta szívvel az Istenben bízik,
Ne féljen soha, hogy jussából kiűzik!

Igy gondolkodott a prot. I. Vilmos német császár, aki a tiszta szívet, melyben Isten honol, mondja a tron legerősebb talpkövének.

Ki nem ismeri Madách Imrének nagybecsű munkáját az „Ember tragédiája”? Aki olvasta ezt, vagy látta a színpadon végig eljátszva az ember szomorú történetét, megérthette, hogy az ember, ez az önmagára hagyott, korlátolt lény korlátlan vágyakat táplál; tetehetlen és mégis tethetetlen egyszerre; arasznyi létében, törpe-ségében mindent akar, s elérni mitsem tud. Küzd, de Isten nélkül minden fáradsága haszontalan; végig álmódja a boldogságot s midőn fölébred, érzi, hogy Isten nélkül a legboldogtalanabb teremtmény. Igy vagyunk mindnyájan, kik birni akarjuk a boldogságot, s mikor azt hisszük a lepkét kergető gyermekként, hogy megfogtuk a lepkét — a boldogságot, akkor látjuk, hogy bizony elszalasztottuk azt, mert elűztük szívünkől Istent, boldogságunk egyedüli és legfőbb tárgyát.

Igen, megnyugvás, igazi boldogság csak Istenben és Istennel lehet! S valóban, az emberiség aranykorának azt az időt lehet nevezni, amikor még tisztelték az Istent, amikor még a tévedés nem nyomta el a lelkeket, amikor a szabadgondolkodás nem istenítette a természetet, az anyagot; amikor még a valódi, krisztusi emberszeretet uralkodott a szívekben és nem az az állhumanizmus, amely nem épít, de pusztít

elvájja majd útját a fesztelen vigadozásnak 40 napig.

Pedig egy öntudatos katolikusnak a mai valságos időkben nem mulatni kelene, hanem meg sokkal fokozottabb meretben dolgozni a megkezdett épületen, mely katolikus életünk erőssége leendő. Az ég borul fölöttünk és villámok cikáznak s mi volna ma sürgősebb, mint az épületet fődél alá hozni, a zápor elől eltakarni a falat, megmenteni a szétmállástól.

A katolikus sajtó egyesület, Népszövetség, Keresztény szociális szövetség még mindig sok teendőt szab elénk, felénk tárják segítségért kéréseiket, ne tegyük hat ölle kezünket könyörtelenül, hanem segítségünk, dolgozzunk, a míg nem késő, mert nem tudni mit rejt a jövő, ügyeljünk, nehogy vigau menjünk tönkre. Most még nem késő, de tudja Isten, ma, holnap, egy hét és hó múlva talán késő lehet, vaísag van mindenfelé úgy a politikában, mint a társadalmi életben, jöhet és jön egy más kormány, a mely egyszersmindenkorra keresztül húzhatja terveinket katolikus hiteletünk készülő épületén, mielőtt az fedél alá jutott volna, s akkor minden eddigi munkánk megsemmisül.

Nem látjuk a lazás készülődést minden vonalon, amely katolikus hiteletünk ellen irányul? A körüljáró oroszlan mit akarhat mást, minthogy elnyeljen. Mulatozásaink közben ne feledkezzünk meg sajtónkról, népszövetségünkről, keresztény szociális egyesuleteinkről, jutassunk asztalunkról ha egyebet nem, hát leg alább morzsát, egy-egy új előfizetőt, újtagokat.

Simon Károly,
gyári munkás.

Népszövetség.

Mihháza, 1909. január 20.

Községünkben f. hó 17-én d. u. évszáró és új alakuló kath. népszövetségi gyűlést tartottunk. Örömmel tapasztaltuk, hogy a nép nem viseltetik egész közönnnyel az Egyház és saját ügye iránt, mert hála Istennek, oly szép számban

mint az árviz, amely igér, de nem ad semmit, amely nagyhangon beszél és mégis hazudik.

És ha valamikor, úgy korunkban nagyon is szükségessé vált, hogy megtanítsuk az emberiséget, hogy a földi dolgok után való szakadatlan hajszában, a létért való küzdelemben kimerült testnek nyugalmat még nem adja meg a esillogó gyémánt, a halomra gyűjtött kincs, hanem meg kell hallgatni a leleknek titkos óhaj-tását, a szívnek magasbra törő vágyait; hogy megtanítsuk, hogy csak akkor és addig élvez nyugalmat a test, békét a lélek, míg az agy és szív, ez a két emberi szerv, ez a két nagy mozgató erő összhangban működik; hogy megtanítsuk, hogy az élet szenvedései, megpróbáltatásai könnyen elviselhető terhek lesznek, s hogyha kálváriát kell is végig járnunk, az igazi lelkeknek lesz bátorságuk a kálváriára is.

„Az ember akkor érzi leginkább gyárlóságát, gyöngeségét, mikor nem bír fölemelkedni — Istenhez.” Felelni tehát a nyugtalan szívet, a hit fegyverével vértetni fel a küzdő embert, hogy tudjon harcolni azokkal szemben, akik képzelt nagyságukban azt hiszik, hogy a vallási tagadás és kételey felszínes nagyképekódésével imponálni lehet minden irányban.

Ha széttekintünk, szomorú kép tárul elénk! Korunk akarattal és öntudattal rohan a borzasztó katasztrófába, melybe a szabadgondolkodás átka fogja belesodorni. A hitetlennek üres lesz az élete. Üres élet mellett sívár a kedély. Sívár kedély mellett nyugtalan a szív. És a szív há-

gyúlt össze, hogy az iskola meglehetősen nagy terme zsufolóság megtelt.

Erre a napra meghívtuk Pap Tamás, közvényesi plébánost, mint kerületi megbízottat, ki szinten örömmel konstatalta a mikházi jó katolikus hívek érdeklődését a népszövetség iránt.

A gyűlés 4 órakor kezdődött, mikor P. Csizsér Elek, helybeli szent ferencrendi házfőnök és népszövetségi igazgató a gyűlést szép szívreható szavakkal nyitotta meg, eszetelven összejevetelünk céljait. Ezután a nép lelkes óvációban részesítette Pap Tamás urat, kinek a házfőnök tisztelettel átadta a szót. Ó igen szépen ismertette a katolikusok fokozatosan rosszabbul és jelen helyzetét s ebből következtetést vonva bizonyította be a kath. népszövetség szükséges és hasznos voltát. Felemlítette Francia- és Olaszország perverz állapotait, különösen a nem rég történt földrengésre és okaira terve ki. A mély tudással és ékesszólással elmondott beszédnek igen nagy hatása volt. Ezután P. Trefán Timotheus helybeli szerzetes-hitoktató vette át a szót, ki a kath. népszövetség szükséges voltát hazafias szempontból tárgyalta s a Máriás lobogó megmentése végett hívta fel sorakozásra és tömörülésre a katolikusokat. Végül Ferenczy Sándor helybeli kántor-tanító intézett buzdító szót a néphez s egyúttal az egész nép nevében hála-köszönetet mondott különösen Pap Tamás közvényesi plébánosnak az elhangzottat szép szavakért. Hogy pedig ezen szavaknak milyen hatásuk volt a jelenlevőkre, arról én nem szólok semmit, beszéljenek a további tények.

Felolvastuk a mult évi 82 tag névsorát s felhívtuk őket, hogy nevük után kiáltás, jövőre megmaradnak-e vagy nem? Örömtől repeső szívvel hallottuk, hogy egy meghalt és egy eltávozott tagon kívül majd mindenki mily lelkesen kiáltotta: „Megmaradok! Megmaradok!” Ezek után felszólították a jelenlevőket, hogy mint új tagok, kik akarnak beiratkozni? És ez volt az örömtől és lelkesedéstől felhangolt kedélyek puritán érzelmeinek második megnyilatkozása, mert egymásután 21 új tag iratkozott

borgása meg nem szűnik, mert az élet hullámzó oceanján irány és erő nélkül irgalmatlanul hanyattatni fog. Az ily háborgó szívnek oda kell állítani a legtündöklőbb példányképét: Jézus szent Szívet, hogy miként kegyelmes Főpásztorunk XVI—1908. számú körlevelében mondja: „A szent Szívtől megtanulják a szelídség, szeretet, jóság, irgalom kedves erényeit”.

Mutassák meg a nagyok és hatalmasok, hogy az isteni hit élteti őket is, ez irányítja minden cselekvésüket. Élénk emlékezetemben van a Franciaországban csak nem oly régen dúló kulturharc, hol az istentelen kormány üldözöbe vette a kath. vallást, de ahol nemcsak az alsóbb néposztály, hanem a főrangú katolikusok: grófok, bárók állottak a templomok ajtai elé és életök feláldozásával védték a kath. egyház jogait, megmutatva az egész keresztény világnak, hogy a vallás és hit megvédése szent kötelessége minden rangú és rendű embernek, ki mlto akar lenni a katolikus névre.

Ily lelkes, ily igazi vallásosságát áthatott vezetőféraakra van szükségünk nekünk is, kik szembe álljanak azokkal, akik már kezdik lerombolni az oltárokat, avagy száműzni arról az Istent, hogy helyébe ültessék az „Ész” istennőjét.

Igen, vezérferfiakra van szükségünk, kik ne csak szóval, de tettel küzdenek és oda állva a viharok zajába, nem riadva vissza semmitől, szívük nagy szeretetével védjek meg szent hitünket és óvják meg a társadalmat azoktól, akik

be. Ezzel azonban még nincs vége, mert a taggyűjtés tovább folyik és reménnyel kecséget.

En úgy hiszem, ez elég szép és ekklatáns bizonyíték arra, hogy a „Szentföld“ szívében, Mikházar, a nép vallási érzelme és lelkesedése ébren van s ha szükség, kifejezésre, tud jutni.

A gyűlésnek majdnem 6 órákor volt vége.

H I R E K.

— **Társulatunknak** január hó 29-én, pénteken délután 5 órákor tartandó választmányi ülésére, nemkülönbén január hó 31-én, vasárnap délelőtt 11 órára a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium tanácstermében egybehívott felolvasással kapcsolatos közgyűlésére ismétellen felhívjuk mindenkinek szíves figyelmét. A választmányának mélyen tisztelt tagjait igen kérjük, hogy a választmányi gyűlésen teljes számban megjelenni szíveskedjenek. A belső választmányi tagurak pedig a következők: Imets F. Jákó tisz. elnök, Tamási Áron, Gergely Ignác, Zomora Dániel, Kovács Lajos, Kórodý Péter dr., Cserni Béla dr., Fejér Gerő dr. és Rak József; Soóthy Gyula szerkesztő és Zlamal Ágost, Rassy Károly, Péter János dr., Bartalis József sz. bizottság. A közgyűlésre a társulat külön meghívót nem bocsátott ki; azért ez úton hívjuk meg újból úgy a társulat összes tisztelt tagjait, mint mindazokat, akik társulatunk és vele a katolikus sajtó szent ügye iránt érdeklődnek, hogy felolvasással egybekötött közgyűlésünkön mennél nagyobb számban megjelenni szíveskedjenek.

azt a régi pogányság hagyományához készülnek visszavezetni.

És a győzelem a mi részünkön lesz: a társadalom meg fogja ismerni az „ismeretlen Istent“, amit igazol a nemzetek története, mert hiszen valahányszor megakarták törni a nemzeti akaratot, valahányszor belviszályok dúltak, valahányszor ránehezedett a nemzetekre az átok sulya; a nép ezrei az Úr templomába mennek és milliók ajkán zendül fel azének: Szent oltáronnál térdre hullva kérünk, szabad hazánkat, oh add vissza nekünk!

Akihez a népek ezrei így fohászkodnak, azt az emberiség szívéből kiirtani nem lehet soha.

Helyezzük tehát vissza a Szív oltárára Istent és akkor meg fog szünni az a durva egoizmus, az az önzés, amely nem meghunyászkodással, nem megalázással, nem könyhullatással fogja saját akaratát érvényesíteni, de amely ezeknél sokkal veszedelmesebb módon: erő és hatalommal akarja igazságtalan célját diadalra juttatni.

Vissza a Szív oltárára Istent és akkor a beteg társadalom, csodálatos módon, kigyógyul veszes betegségéből.

Közünkben Nagy Konstantin diadaljelvényével kezdjük meg a nagy munkát: Megújítani mindent Krisztusban!

E. G.

— **Papszentelés.** Miként lapunk multkorai számában már előre jeleztük volt, püspök úr öngyméltósága Lestyán József alszerpapot és Szöcs Albert végzett theologust e hó 24-én magán kápolnájában áldozópapokká szentelte. A magasztos szertartáson részvett a szekes kaptalan, a központi papság több tagja és a kispapok közül is többen. A felszentelést megelőző napokon a kedves Lollok bácsi nagy gondnal, szent szeretettel és ifjú hévvel készítette elő a felszenteltek, örökre feledhetlen emléket hagyva maga után az ifjú szívekben. Isten kegyelme vezesse a két új levitát nehéz küzdelmekkel járó pályájukon.

— **Becses ajándékok.** Székelyudvarhelyről írják, hogy Rómából, a szentséges atyától a templom igen szép ajándéktárgyakat kapott. Ötven éves pápi jubileuma alkalmából ugyanis tömérdek ajándékkal keresték fel az egész világ minden tájáról s ezekből kaptunk a szentséges atyától 4 casulat minden hozzávalóval; 26 purifikatoriumot; 13 pallát; 13 korporát (egyik gyönyörű francia himzésű); 1 prédikáló inget és stólat; 1 ciborium köpenyt; 1 oltár-abroszt; 1 albát; 1 burzát; 1 cingulust; 1 aranyozott ezüst kelyhet; 1 aranyozott ezüst ciboriumot, mely hollandiai igr. nőverek ajándéka és 1 misekönyvet, melyet egy amerikai oltár-egylet ajándékozott a szentséges atyának. Mikor a sok szép tárgyat kibontottuk a csomagból, gyermekesen örvendünk nekik. E meglepetésben is hitünk egyik sarkalatos igazsága tűnik ki: hogy a róm. kath. egyház általános és egységes. Ezen egységes egyháznak kegyelmével árássa el az Isten mindazokat, kik e meglepetésben résztvettek!

— **Titkos tanácsosi eskü.** Majlath József gróf, főrendiházi tag, Zeuplen vármegyei nagy birtokos, kit ő Felsőge nemrégiben nevezett ki valóságos belső titkos tanácsossá, e hó 22-én tette le a szokásos esküt a király kezébe.

— **Szent Vince napja.** Azt tartja egy régi példabeszéd: „Ha fénylik a Vince, megtelik a pince.“ Ha ez valóban is így van, miként példabeszéd oly meggyőzően állítja, akkor az 1909 ik esztendőben bő szüretre van kilátás, mert a Vince nemcsak fényelt az idén, hanem csak úgy ragyogott a 13 R. fokok hidegben.

— **A protestánsok Rómája.** Az Egyházi Közlöny írja: Föltétlenül érdekes mozgalom hirtérkezik Genfből; a svájci protestáns lelkesek között ugyanis mozgalom indult meg, hogy Genfben nemzetközileg szervezett protestáns központot teremtsenek. Nagy terveket szőnek arra nézve, hogy miként fogják egységesíteni a protestantizmust, az erős központi szervezetek protestánsaiból igazgatótanácsot állítanak össze, mely azután intézkedik a protestáns propaganda egységessé tételére, a missziók szervezésére, a kongresszusok létrehozására felől, sőt sokan még azt is szeretnék, ha ugyanez az igazgatótanács örököndné a protestáns tanok tiszatásaga fölött, mert tudvalevőleg a konzervatív pásztorok rossz szemmel nézik azokat a protestáns papokat, kik az Irást vizsgálva, kutatásik eredményét nem a Luther és Kálmán által szabott sémák keretébe szorítják, hanem saját egyéniségüket is belevizik. Tessék már most elképzelni egy igazgatótanácsot, melyben képviselve van az összes nemzetiség s mely intézkedik az összes protestáns ügyek illetőleg; mi más ez, mint a római bibornoktestület utánzása, egy második Róma. Ime tehát a protestánsok, akik folyton gyalázzák Rómát, a végén arra az eredményre jutnak, hogy a protestantizmus csak akkor lenne erős, ha Genfből egy második Róma lenne.

— **Pályázat.** Az alsófehérvármegyei róm. kath. tanítóegyesület pályázatot hirdet a következő telekre: 1. Miképpen lehet a gyermek kedélyében (szívében) a nemes érzelmeket felkelteni és ápolni? 2. Melyek az erkölcsi fegyelmezésnek főbb eszközei és hogyan alkalmazzuk azokat? Jutalma 40—40 korona. Határidő: folyó évi április hó 15-e. Gyulafehérvárt, 1909. január hó 22-én. Az elnökség.

— **Felfüggesztett szakszervezet.** Mint Marosvásárhelyről írják, mult szombaton este a rendőrség megjelent a marosvásárhelyi vas- és fem munkáscsoport helyiségében, könyveit, pénztárát lefoglalta és működését a törvény nevében betiltotta. A felfüggesztett szakszervezet munkanélküli tagjai a tanácshoz fordultak segélyért.

— **A marosvásárhelyi kath. leányok Mária-Kongregációja** védőszentje, szent Ágnes ünnepe alkalmából 1909. január 24-én d. u. 4 órákor, a zárda nagytermében diszgyűlést rendezett, az alábbi műsorral: 1. Oratorium kórovon három szólamra zongora kísérettel. Előadta az int. énekkar. 2. Ünnepi felolvasás. Tartotta Dr. Monay Ferenc, a kongregáció tiszteletli tagja. 3. Szt.-Ágnes-Cantate Wildberger Ágostonól. Magán, kettős és háromszólamú karének zongora és harmonium kísérettel, szavalattal és előképekkel.

— **A Tulipán-Szövetség Magyar Védő Egyesület** közgyűlése jan. 24-én a városháza tanácstermében Novák Ferenc elnökielte alatt ment végbe. A közgyűlést választmányi gyűlés előzte meg, mely a folyó ügyeket intézte el és a pénztárt vizsgálta meg. Az ezt követő közgyűlés több közérdekű határozatot hozott. Az ügyvivőség másfél év működéséről tett jelentést, a működés főleg a közönség érdeklődésének elbentartására irányult. Az egyesület bevételei 394.95 K tettek ki, kiadásai 192.66 koronát. A tiszta vagyon 202 K 33 f. A központ indítványára a fiókegyesületi közgyűlés kimondotta, hogy 1910 re vármegyei napárt ad ki, melynek tartalma főleg az iparvédelemre fog kiterjeszkedni. A közgyűlés elhatározta, hogy az év folyamán fehéreművarró tanfolyamot nyit, ha a kellő anyagi eszközöket megszerezheti. A védőtábla terjesztésére, a Sorompó-liga felújítására, a napárt előkészítésére bizottság küldetett ki. Foglalkozott a közgyűlés a régi Tulipán Szövetség helybeli fiókjával való egyesüléssel, egyhangulag örömelet adott kifejezést, hogy a nevezett egyesület a régi Védő Egyesülettel csatlakozni óhajt, ami a közös célok elérését nagyban elő fogja mozdítani. A városról eltávozott választmányi tagok helyett a választmányba megválasztottak: Fejér Gerő dr. és Kőrössi László. Az egyesület délután 5 órákor eszméi terjesztésére sikerült felolvasó-estélyt tartott. Bartalis József főgimn. tanár Mária Terézia közgazdasági eszméit ismertette kizárólag sikerült a gondos előadásban, azután Germán Erna kisasszony polgáris. tanítónőjelölt szavalt nagy hatással Felszeghy Dezsőnek „A fejedelem“ c. költeményét, Jovanovits Z. joghallgató „A találka“ c. monologot adta elő művészi eszen és élénken. A jelenlévők mind a közgyűlésről, mind a felolvasásról mély benyomással és azzal a tudattal távozhattak, hogy a hazai ipar pártolását abban hagyni nem szabad.

— **A „Nagyzebeni kath. legényegylet“** új egyleti zászlójának megszentelése alkalmából, mely ünnepélyes szertartást délelőtt 10 órákor a plébánia templomban tartottak meg Főméltóság waldenburi Hohenlohe Ezon Károly herceg védnöksége alatt, a Resch-fivérek, néhány helyi egyesület és Zivny Sz. karnagy vezetésével a cs. és kir. 2. gyalogezred zenekara

szíves közreműködése mellett folyó évi január hó 24-én vasárnap, a társaságház nagytermében táncmulatsággal egybekötve hangversenyt rendezett az alábbi műsorral: 1. a) Nyitány „Raymond” című operából Thomas A. tól. b) Magyar táncok Brahms-tól. Előadta a katonazenekar. 2. „Szövetségdal”. Énekelte az „Eintracht” énekegylet és a kath. legényegylet. A védnök úr ünnepi beszéde. 4. Magyar népdalok Hoppe R.-től. Énekelte a kath. legényegylet. 4. Duett. Kristyn H. és Schwarz G. urak. 5. „Magyar ábránd”. Zongorára szerző Székely Imre. Előadta Resch György. 6. „Heimat”. Karének Portnertől. Előadta az „Eintracht” énekegylet. 7. „Am Meer”. Solo Schubert-től. Énekelte Resch Dezső. 8. „Nemzeti zászló”. Vegyes karra szerző Müllner József. Énekelte a Magyar iparos ifjúsági önképző egylet. 9. „A kápolna” Kreutzer-től. Háromszólamú női kardi. Előadta Resch R. énekiskolája. 10. a) „Der Trompeter an der Katzbach”. Möhring F. től. b) Magyar népdal egyveleg Huber K.-től. Férfi-quantettek. Énekeltek a Resch fiúvek. 11. „Zieh' hinaus”. Kardi. Dregert A.-tól. Énekelte a kath. legényegylet. 12. Német dalegyveleg Kohlmann től. Előadta a katonazenekar.

— **A kezdivásárhelyi pedagógiai társaság** folyó 1909. év február hó 1-én a román. k. főgimnáziumi szegény tanulókat „Segélyező Egyletnek” javára, a városi Vigadó nagytermében táncmulatsággal egybekötött Petőfi-irodalmi estélyt rendez. Az irodalmi-est műsora: 1. Nyitány. Magyar dalok. Előadja: Bodor Lajos zenekara. 2. Petőfi-élete. Felolvassa Bíró Lajos főgimn. tanár. Részletek: a) Pillanatkép. Szavallatt és énektördékekkel. Szereplők: Petőfi: Simon Béla VII. oszt. tanuló. Leányok: Elekes Dóra és Magda, Tóth Olga, Hász Panna és Jezuka, Márton Margit, Szentpétery Erzsike, Eperjessy Erzsike, Tusa Emma és Margit, Dobay Delinke, Tóth Iduska, Antal Ilonka, Szacsvai Sárka, Szilveszter Annuska és Klárika, Zajzon Erzsike. Fiúk: Szentpétery László, Dobal Lajos, Tóth Andor és Tibor, Petsis Béla, David Pista, Rácz Gábor, Csizsár Pál, Eperjessy Endre, Hász Béla és Jóska, Tusa Laci, Szabó Ödön, ifj. Molnár József, Szacsvai Gyula és Laci, Zajzon Pista. b) Vándorlegények. Szavallja: Kupán Károly VII. o. tan. c) Petőfi-népdalok. Éneklük: Kupán Irén k. a., Kovács József. d) A csárda romjai. Szavallja: Dr. Balogh Vendel. e) Ének quartett. Falú végen kurtakoesma. Előadják: Ágner Béla, Eördög Gyula, Imets Sándor és Kovács József. f) Minek neveztelek? Szavallja: Tusa Jenő VIII. o. t. g) Zenés ének. Előadja: Nagy Dénes főgimn. tanár. h) Melodráma: „Egy gondolat bánt engemet”. Előadja: Horváth Cyrill főgimn. tanár, hegedűn kísérő Séri Gyula, harmoniumon Eördög Gyula. i) A magyar föld. Előadja a főgimn. ifjúsági énekkara. j) Szüleim halálára. Szavallja: Deák Mariska k. a. 3. Tánc!

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* **Gyulafehérvári Kalauz.** Szerkesztette: Ávéd Jakó, a Szent Gergely-rend és Ferenc József-rend lovagja, nyug. főgimn. igazgató. Kiadótulajdonos: Papp György könyvnyomdája. Ára 50 fillér. Kapható a kiadótulajdonosnál.

Hézagpótló kis munka mindazoknak, akik az ősi püspöki, fejedelmi város multját, jelenlegi kulturális viszonyait ismerni akarják; de szükség az idegeneknek különösen, akik a hagyományok által megsejtelt és nagy történelmi multra visszatekintő helyen megfordulnak.

E csinos kis füzet első részében bőséges

tájékozódást nyújt a város környékéről, fekvéséről és természeti viszonyairól és történetéről.

A második részben egyenként felsorolja a vár és a város köztintézeit és látnivalóit. Részletesen ismerteti a nevezetesebb épületeket, felsorolja ezeknek történelmi multját, keletkezési idejét, rendeltetését egészen a mai napig. Ezeken kívül felemlíti a kulturális intézményeket, a városi pénzintézeteket, a közművelődési, közjótékonyági egyesületeket, közhatalokat. Egyszóval az egész vár és városról oly képet nyújt, hogy a figyelmes olvasó az egész városról igen könnyen tisztá fogalmakat nyer.

De fel kell említenünk azokat a történelmi tévedéseket is, melyek a füzetben előfordulnak. Ugyanis a 37-ik lap 18. pontjában a z egyházmegyei könyvtár, csillagvizsgáló és papnevelő intézetnél azt állítja, hogy ezen épület a XVIII. század elejétől a domokosrendi szerzetesek kolostora és temploma volt. Ez tévedés, mert a szóbanforgó épületomb a Trinitáriusoké volt. A 43. lap 15. pontja szerint a városban a szentferencsrendi nővéreknek van kápolnája, kolostora, elemi és polgári leányiskolája és aghháza. Ez is nagy tévedés, mert a kérdéses kápolna, kolostor, elemi és polgári leányiskola nem a szentferencsrendi nővérek tulajdona, hanem a szent Vincéről elnevezett irgalmas nővéreké.

Eltekintve e két tévedéstől, igen hasznosan olvashatják e füzetet a gyulafehérvári lakosok is, mert ebből megismerhetik saját városuk multját s nevezetes intézményeit, ami pedig minden művelt embernek kötelessége már csak azért is, nehogy úgy járjon, mint az a kolozsvári mágnás, aki midőn Páris nevezetességeit tanulmányozta, egy előkelő francia azt kérdezte tőle: uram tudja-e ön, hogy a kolozsvári hidkapu fölé mi van írva? A mi magánunk nem tudott erre felelni, mire a francia egész könnyedén idézte azt a nevezetes mondatot:

Fortior est qui se, quam qui fortissima vincit.

Moenia, nec virtus altius ire potest.

Uram! Ismerje meg először hazájának nevezetességeit, s azután induljon külföldi tanulmányútra.

Egy erdélyi pap címere.

(Folytatás.)

Tény pedig, hogy 1895. október 1. napján megszüntek hazánkban azok az okok, amelyek a Quasvestro kezdetű pápai instructio kiadását előidézték. Magyarországon ugyanis az 1790/1. évi XXVI. törvény kimondotta, hogy a vegyes házasság csakis katolikus pap előtt köthető meg, ezzel a feleket is, de a katolikus papságot is megkötötte a törvény, ez utóbbit elég mostohán, mert amikor azt is kimondotta, hogyha az apa katolikus, minden gyermek az, míg ha az anya katolikus, csak a leánygyermek lesznek katolikusok. Ezzel pedig ellen-
tétbe hozta a papságot, a saját egyháza törvényével, amely az esketést csak reverzálisok ellenében engedte meg. Egyes vármegyék magas pénzbírságot róttak ki a kath. papokra, ha nem eskettek meg activ assistentiával a reverzalist nem adó vegyes párokat. Nemely papok túltették magukat az egyház törvényén és eskettek derűre-horura reverzális nélkül. Másrészt a katolikus hívek is sokszor jutottak szorongatott helyzetbe, mert a protestáns kérők sok mindenféle okból és módon furfangoskodván, mikor már omnia parata erant ad nuptias, nem

akartak reverzalist adni, ami olyan helyzetet teremtett, hogy a kath. félnek visszalépnie lehetetlen volt.

A katolikus papság szorongatott helyzete s az egyházi fejelem megbomlásának veszélye, valamint a katolikus házasulandó feleknek kezserves szorongatása indította a pápát arra, hogy az 1841. évi instructio kibocsátása által segítsen a kath. papságon is és a katolikus házasulandó feleken is olyan esetekben, amikor reverzalist elérni nem lehet. Ez tehát a katolikus híveknek adott kedvezmény volt, hogy házasságuk mégis érvényes legyen és a katolikus papságnak adott könnyítés, hogy az állami törvény ridég szigora alól kiszabadulhasson. A protestánsokra mint olyanokra nézve a római Curia álláspontja akkor is csak az volt, mint ma: Assistentia ministria catholica nihil momenti habet. Azaz: a katolikus félre való tekintetből vegyes párnál eltekintett a trident formától; ezekre nézve visszaállította a jus antitridentinum-ot, vagyis elfogadta ezen házasságot érvényes házasságoknak, ha hogy a Consensus matrimonialis bármiféle alakban adódott is meg. A protestáns pásztorok assistentiája tehát csak addig bírt jelentőséggel, amíg az állam is csak a vallásfelekezetek lelkeszei előtt kötött házasságokat tekintette polgárilag is érvényeseknek. Katolikus egyházi szempontból a nemkatolikus papfelek functioja mindig nulla volt s az is marad mindörökké.

Behozatván hazánkban a polgári házasság, a t o m a t i c e elkövetkezett, hogy a vegyesvallású felek által a polgári tisztviselő előtt leadott consensusnak az a joghatálya, hogy az így kötött vegyes házasság kánonjogilag is érvényes volt. Hazánkban tehát 1895. október elején in ordine ad matrimonium, a tiszteletes urakra nézve megszűnt, még pedig a saját vallási axiómák szerint is az a gyönygyállapot, hogy övek az ország, a hatalom és a dicsőség. Az előttük megkötött házasságokat az állam sem ismeri el érvényesnek, miért ismerje el tehát a katolikus egyház?

De lám, ez az egyház még ezután is méltányosabb velünk szemben, mint az állam. Mert az egyház igenis elismeri érvényeseknek az ő domesztikus házasságaikat; pusztán a saját híveire nézve állította vissza a saját jogrendjét, amelyet 1841 ben kenyeletlen volt az állami törvény kényszere s a saját némely híveinek érdeke miatt felfüggeszteni.

Ehhez pedig teljes joga van.

Németországban tehát a P r o v i d a decretum következtében úgy áll a dolog, hogy ott sem a protestáns pásztor előtt kötött vegyes házasság az érvényes kánoni szempontból, hanem a polgári tisztviselő előtt leadott consensus matrimonialis, mely nálunk 1908. husvjt napja óta nem kánonilag érvényes házasság többé. Annak oka pedig, hogy ez így van, az hogy ott (Poroszországban s a protestáns többségű német államokban.) Uraságod közlése szerint az, hogy ott az állami törvény kényszere miatt ki van zárva a reverzális, mivel a protestáns apa minden gyermeke protestáns; és az a közigazgatási kényszer, hogy a protestáns vallású tisztviselő kath. pap elé nem mehet esküdni. Bárha tehát meg van is ott a polgári házasság, mégis f e n n m a r a d t az a kényszerítő ok, amely miatt ott a P r o v i d a indokolt. Nálunk azonban az 1894. évi 32. t.-c., amely polgárjogi hatállyal megengedi a reverzális adását s az ugyanazon évben behozott polgári kötésten teljesen megszüntette ezt az állapotot. Eanél fogva teljesen világos dolog, hogy:

a) ha a P r o v i d a-hoz hasonló valamely

speciális kedvezményt akarunk a Szentszéktől kapni, azt a régi okok alapján többé nem kaphatjuk meg, hanem más nyomós okokkal kell előállnunk:

b) Németországban is csak addig fog a Provida fennmaradni, amíg a német katolikusoknak sikerülni fog a mindenesetre igazságtalan és egyoldaluan zsarnok porosz törvényt abrogáltatni. Mivel pedig ez csak idő kérdése: nyilván igaza van Hanoy Ferenc dr.-nak, hogy a Provida is meg fog szűnni s az egész vonalon helyre fog állni az egyház teljes jogegysége.

Az aztán ismét és újból is teljesen irrelválans dolog, hogy mit szól mindezekhez Huszár Elemér doktor.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Sz. L. Nagyenyed. Beesen intézkedése szerint jártunk el. Már másodikban is utasítottuk az illető hivatalt. A 28-iki szám már odatalat.

E. G. Szamosújvár. A küldeményt köszönjük; egy-két társadalmi vagy politikai cikk is terem ott nálád, ezeket is várjuk. — Isten veled!

Tangens. Kérésére — beküldött versének kiegészítő versszakát is közöljük a kívánt helyen:

„Kövesd te is hát szép t a n á t!
Szíved Szerelme biztatod gyanánt áll
Előtted. És ha hű leszed Hozzá: ád . . .
S Ó hord ó l é n . . . egy létén át.”

Fővonalon utazó vasuti-nak. Abból a kis városból levelet kaptunk s ebben azt az örömdetes hírt olvastuk, hogy az Ujlapot, február hó 1-től kezdve harmadikán már megrendelték. Biz ott nehézségekkel kellett egyelőre küzdeni, de ezután már minden rendben lesz.

B. K. B. Szentágota. Csak örövendeni tudunk a hitélet fellendülésén. Szeretettel, fáradságos munkával mindenütt előre lehet haladni. Látja milyen kedves kis közleményt lehetne írni e címen: a vasut az egyház szolgálatában.

Merán. Jól vagynak. Sürgőnyt igen, de cikket jan. 26-án még nem kaptam.

Biro L. Kézdivásárhelyt. Lapunk zártakor érkezett, jövőre közölni fogjuk. Köszönet az érdeklődésért.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák és címádák, papi civil öltönyök** előállítására.

Üzletemet első sorban

egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialek, velumok, baldachinok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól közszólítottatnak.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek —

A pénztári hivatal üzenetei:

F. K. Bukarest. Legutóbb küldött összeggel előfizetése 1911 év végéig van kiegyenlítve, melyet őszinte köszönettel nyugtázunk.

G. E. Tüsnádfürdő. Tagsági díja 1909. év végéig van rendben.

Dr. Gy. T. Brassó. Miután pártoló tag, erre az évre még csak 4 koronát kérünk.

H. J. Valkán. A beküldött 8 korona összeg 1908. július 1-től 1909. július 1-ig van elkönyvelve, tehát erre az évre még esedékes lesz 4 korona.

K. M. Csikszépvíz. Miután Főtisztelendőség rendes tag, tagsági díja 1910 év végéig rendben van.

G. I. Brassó. A 6 korona tagsági díjat köszönettel kaptuk. Szíves üdvözlét.

P. J. Lóvete. Tagsági díja 1909. év végéig van kiegyenlítve.

P. B. Nyikómalomfalva. Mint tanítónak előfizetése 1909. év végéig van kiegyenlítve.

P. J. Sárpaták. A küldött 8 korona összeg 1908. július 1-től 1909. július 1-ig van elkönyvelve, tehát erre az évre még esedékes lesz 4 korona.

H. V. Kvhely. A kért lapszámokkal sajnálatunkra nem szolgálhatunk.

Tisztelettel kérjük mindazokat, a kik az előfizetés iránt még nem intézkedtek, annak megajátítását mielőbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap küldésében akadály ne álljon elő.

Alapított 1840-ben.
1890-ben állami ezüst-
éremmel kitüntetve. : :

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a hangoknak elő-
revaló meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel igen tetemes súly és ármegtakarítás érték el, p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 klg. súlyú harang hangja egy más régebb szerkezetű 460 klg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű forgatható vasharang felszerelést, melyek, a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyű, hogy egy gyermek is több harangot huzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen huzható vasszerelésre való átalakítását, — repedt harangoknak ujravaló öntését vagy csekély felülízetés mellett való becserélését.

Tüzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

SIMON LÁSZLÓ

orgona és harmonium készítő
KOLOZSVÁRT, JÓKAI-UTCA 5. sz.

Elvállalok bármily kivitelű új orgona ké-
szítést, átalakítást, kibővítést és hangolást,
valamint iskolai harmonium készitést.

Továbbá oltár és szőcsék fölé koronákat
jótállás mellett szilárd anyagból és a kitűzött
időre pontosan elkészítve.

Szíves partfogását kéri

mely tisztelettel **Simon László**
orgona készítő.

Kossuth Ferencz levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógy-
szerésznak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzosbántalmaknál az „INDASZESZ” bedörzsölése jó hatásának mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.”

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelelések és orvosok
igazolják, hogy a törvényesen védett
székelyhavas

INDASZESZ

gyógyfű sósborszesz

legjobb szernek bizonyult a test éa
izmok edzésére. Üdités frissít, Meg-
óvja a testet a hideg káros befolyásá-
tól, Massagehoz (gyuró-kenő-kura) fe-
lette ajánlatos. Leghatásos absz-
csuz, köszvény, rheuma, fejfájás, nátha,
influenza, tagszaggasítás és minden-
nemű meghűlésből eredő bajok ellen.
A székelyhavas „INDASZESZ” össze-
nem tévesztendő más sósborszesz
készítményekkel, melyek egyszerü
szeszkeverékek, holott az „INDA-
SZESZ” székelyhavas gyógyfüvek-
ből előállított és hatásában felül-
multhatatlan gyógyszer különlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógy-
szerész Sepsiszentgyörgy. A törve-
nyesen védett székelyhavas „INDA-
SZESZ” kapható 2 és 1 koronás üve-
gekben az országban mindenütt.

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvár

Legujabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságú és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvénytársaságnak és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia“ takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna“ gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkészi hivatalok egy nagyobb részének.

♣♣♣♣♣♣ **Allandó kiadványai:** ♣♣♣♣♣♣

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallásirodalmi és szép-
* * * * * irodalmi heti közlöny. * * * * *

Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
tulajdonában.

XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hírlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
* * * * * hetilap. * * * * *

Saját tulajdonában.

XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesületek hivatalos közlönye. V. évfolyam.

Megjelenik füzet alakban havonként egy-
szer két nyomtatott iv terjedelemben.

Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Jrta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastag füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitgazságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérmlás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívő nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi bíráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. érnemes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intenciók könyv.

(Liber intentionum)

A szentmisék naponkénti folytatólagos végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozároknak, ad personam, akár nagyobb egyházak vagy szerzetestestületek sekrestyeigazgatói számára.

Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona.

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lembergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szporni János, főgimn. tanár.
Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Jrta: Bálinth György.

Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkészi hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkészi címmei nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.